ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 6

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1938 ROKU

ŚWIATOWY PRZEMYSŁ SZTUCZNYCH WŁÓKIEN

Ogłoszone zostały bardzo interesujące dane, dotyczące światowej produkcji sztucznych włókien za r. 1937. Wytwórczość sztucznego jedwabiu za ostatnie trzy lata wyniosła w tonach:

	1935	1936	1937
Japonia	99.700	124.800	155.000
U. S. A.	117.100	128.000	141.000
Niemcy	45.000	46.000	57.000
Anglia	51.600	52.000	54.000
Włochy	38.900	39.000	48.000
„ odpadki	2.800	3.000	3.500
Francja	23.600	19.300	22.000
Holandia	9.100	9.500	10.200
Belgia	6.500	6.200	7.500
Kanada	5.800	6.200	7.100
Polska	5.100	5.100	6.200
Czechosłowacja	2.800	3.400	3.900
Prod. światowa	420.000	460.000	530.000

Wytwórczość sztucznych włókien ciętych w tych samych latach wyniosła w tonach:

	1935	1936	1937
Niemcy	19.600	45.000	100.000
Japonia	5.900	21.000	76.500
Włochy	30.700	49.900	70.000
Anglia	4.500	13.500	16.000
U. S. A.	2.300	5.500	9.000
Francja	3.500	5.000	6.000
Polska	320	400	800
Prod. świat.	67.000	140.000	280.000

Jeśli porównać produkcję wszystkich sztucznych włókien (a więc jedwabiu sztucznego i włókien ciętych) w r. 1929 i w r. 1937 — to okaże się, że produkcja wzrosła 4-krotnie. W r. 1937 produkcja ta stanowi 9% wytwórczości wszystkich surowców włókienniczych, zamiast 3% w r. 1929. W stosunku do bawełny produkcja sztucznych włókien w roku ubiegłym stanowi 12% wytwórczości bawełny.

Bardzo interesujące jest porównanie wzrostu produkcji sztucznych włókien ciętych w stosunku do produkcji wszystkich włókien sztucznych. Mianowicie — w r. 1929 w ogólnej produkcji sztucznych włókien — sztuczne włókna cięte stanowiły zaledwie 1%. W r. 1937 — wytwórczość sztucznych włókien ciętych wyniosła już ⅓ globalnej liczby produkcji wszystkich włókien sztucznych. Dynamika rozwoju produkcji włókien ciętych jest taka, że w przeciągu ostatnich 4-ch lat podwaja się co roku światowa produkcja. W Polsce rok 1937 w stosunku do r. 1936 wykazał analogiczny rytm, gdyż produkcja wzrosła z 400 do 800 ton. W r. 1938 wyprodukować mamy ok. 5.000 ton ciętych włókien wiskozowych, z których większość przeznaczona będzie do przerobu na maszynach bawełnianych.

Interesujące jest zbadanie konsumcji sztucznych włókien ciętych w Stanach Zjednoczonych Am. Półn. Okazuje się mianowicie, że obok wyprodukowanych w r. 1937 — 9.000 ton, sprowadzono jeszcze z zagranicy 12.000 ton. Łączna więc konsumcja sztucznych włókien ciętych wyniosła w Stanach Zjednoczonych 21.000 ton, a więc 8% produkcji światowej.

Pierwsze miejsce w produkcji sztucznego jedwabiu oraz w łącznej produkcji wszystkich sztucznych włókien zajęła w r. 1937 Japonia, wypierając z tej pozycji od wielu lat na pierwszym miejscu figurujące Stany Zjednoczone A. P.

Wszystkie te dane wskazują, że przemysł sztucznych włókien charakteryzuje się na całym świecie wielką dynamiką rozwojową, zajmując czołowe pod tym względem miejsce, wespół z przemysłem automobilowym i kinematograficznym.

Polska produkcja sztucznych włókien w r. 1937 wyniosła niespełna 1% produkcji światowej, ale dynamika rozwoju wytwórczości w zakresie włókien ciętych — jak to już wskazaliśmy wyżej — dorównywa kroku rozpędowi produkcji światowej.

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU ZA ROK 1937.

Ogłoszone zostało drukiem sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. za r. 1937, który był 17-tym rokiem działalności Związku.

Sprawozdanie zawiera w części pierwszej szczegółowy spis przedsiębiorstw wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego wraz z zestawieniem wytwarzanych przez każdą fabrykę artykułów chemicznych. Skorowidze alfabetyczne wytwarzanych artykułów, oraz nazw firm — ułatwiają korzystanie z tego spisu.

Część druga obejmuje właściwe sprawozdanie z działalności w r. 1937 i podzielona jest na trzy rozdziały: sprawozdanie ogólne, monografia sytuacji w różnych działach przemysłu chemicznego oraz sprawy organizacyjne Związku.

Sprawozdanie stwierdza, że r. 1937 był na ogół pomyślny dla polskiego przemysłu chemicznego. Produkcja, obroty i ilość wytwarzanych artykułów wzrosły w porównaniu z r. 1936. Na szczególną uwagę zasługuje podjęcie nowych działów produkcji. Jest to przejaw żywotności przemysłu chemicznego szczegółowo omówiony w sprawozdaniu Związku, który poważną część swej działalności poświęca inicjowaniu powstania lub współdziałaniu w tworzeniu zarówno nowych przedsiębiorstw chemicznych, jak powoływaniu do życia fabrykacji nowych artykułów w istniejących już zakładach przemysłowych.

Sprawozdanie zostało rozesłane wszystkim członkom Związku Przemysłu Chemicznego i stanowić będzie — między innymi — przedmiot obrad zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Związku Przemysłu Chemicznego dn. 31 marca r. b.

NOWE WYDAWNICTWA.

Administracja oficjalnego wydawnictwa Min. Spraw Zagranicznych p. t. „Rocznik Służby Zagranicznej R. P." przystąpiła do wydania Rocznika na rok 1938. Rocznik ten znany jest dobrze, jako jedyne i szczegółowe źródło informacji o polskich placówkach zagranicznych, oraz akredytowanych w Polsce placówkach państw obcych. Wydawnictwo redagowane jest celowo i zasługuje na poparcie.

Uważamy za właściwe zwrócić uwagę polskich fabryk chemicznych na powyższe wydawnictwo i wskazać pożytek umieszczania w nim ogłoszeń firm, eksportujących swe wyroby zagranicę.

Ukazał się Nr. 1 czasopisma „Spawacz", wydawanego przez Stowarzyszenie dla rozwoju i cięcia metali w Polsce, a przeznaczonego dla spawaczy i majstrów spawalniczych.

Czasopismo to poświęcone jest dokształcaniu niższego nadzoru technicznego w zakresie spawania elektrycznego i acetylenowego. O wielkim rozwoju spawania w przemyśle polskim świadczy fakt, że przed 10-ciu laty było w Polsce około 500 spawaczy — obecnie ich ilość wynosi ok. 8.000. Ponieważ zaś postępy techniki spawania idą bardzo szybko, więc też istnieje konieczność systematycznego dokształcania spawaczy.

Dlatego też inicjatywę wydawania specjalnego czasopisma w powyższym zakresie uznać należy za celową i zalecić wszystkim przedsiębiorstwom, zatrudniającym spawaczy, zaabonowanie dla nich dwumiesięcznika „Spawacz". Niską prenumeratę — w wysokości zł. 2 rocznie — przyjmuje administracja wydawnictwa, Warszawa, Zgoda 10.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Przewidziana jest rewizja list kontyngentowych w układzie polsko-*rumuńskim.* Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone *są* o zgłaszanie postulatów.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 8 Informatora Eksportowego).

Dania. Zniesienie reglamentacji przywozu karbidu i acetonu.

Salbador. Wprowadzenie taryfy minimalnej w stosunku do towarów przywożonych z Polski.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Chicago zawiadamia, że utworzona została delegatura tego konsulatu w San Francisco. Celem powołania tej delegatury będzie praca nad rozwojem eksportu polskiego do Stanów Zachodnich.

Izba Handlowa polsko-łacińsko-amerykańska zawiadamia, że do Meksyku udaje się p. Zakrzewski. Przedsiębiorstwa zainteresowane w nawiązaniu stosunków z Meksykiem i innymi krajami Ameryki Środkowej proszone są o porozumienie z Izbą (telefon 9-22-90).

KRONIKA

Dn. 10 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym ustalono, że zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się we czwartek dn. 31 marca r. b. o godz. 17-ej w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego w Warszawie. Zawiadomienia — w przepisanym statutowo terminie — będą rozesłane listami poleconymi do wszystkich członków Związku. Uzupełnieniem obrad Walnego Zgromadzenia będzie odczyt p. Prof. Feliksa Młynarskiego p. t. „Waluta a handel zagraniczny".

Zarząd przeprowadził dyskusję nad zagadnieniem usprawnienia interwencjonizmu; zagadnienie to — jak wiadomo — postawione zostało przez czynniki rządowe jako temat do rozważenia sfer gospodarczych.

Polsko-Holenderska Izba Handlowa zawiadamia, iż w okresie od dn. 22 do 29 marca r. b. urządza gospodarczą wycieczkę polskich sfer przemysłowo-handlowych do Holandii. Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje biuro Izby, Warszawa, Kredytowa 8.

Dn. 25 lutego r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone 13-te „pismo zapieczętowane". Mianowicie p. Dr. Inż. Antoni Eiger złożył pismo p. t. „Opis metody badania cementu uwodnionego".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 13 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Uwagę zrzeszonych w Związku przedsiębiorstw chemicznych zwracamy na wydawnictwo „Rejestr Dostawców", Warszawa, ul. Alberta I Nr. 12. Wydawnictwo to, przeznaczone do użytku instytucyj publicznych, zawiera szczegółowe zestawienie wytwarzanych w Polsce towarów oraz produkujących firm. Redakcja wydawnictwa przystępuje obecnie do wydania czwartej edycji „Rejestru Dostawców" i prosi nas o poinformowanie o tym fabryk chemicznych.

Dn. 17 marca r. b. o godz. 17-ej i pół odbędzie się, urządzone staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, posiedzenie dyskusyjne w dużym audytorium Politechniki Warszawskiej, Polna 3.

Referat wstępny wygłosi p. Artur Szeunert na temat „Włókiennictwo na nowych torach":

1) Rzut oka na wystawę włókienniczą w Rzymie,

2) Zarysy: powstania, ewolucji i osiągnięć przemysłu sztucznych włókien,

3) Ważniejsze rodzaje włókien syntetycznych na rynku światowym,

4) Problem własnych surowców włókienniczych w Polsce:

a) „droga przez lasy" — drzewostan, celuloza, odnośne włókna sztuczne,

b) „droga polna" — len i konopie: uprawa, otrzymanie włókna, kotonizacja,

c) „przez łąki i hale" — mleczarstwo, kazetina, wełna sztuczna, wełna naturalna.

5) Dezyderaty organizacyjne i rozwojowe.

Przed dyskusją zabiorą głos pp.: Inż. J. Liwowski, Prof. W. Bratkowski, Dyr. Br. Kączkowski.

Przypominamy, że VII Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji odbędzie się w Washingtonie w okresie od dn. 19 do 23 września r. b.

Bliższych wiadomości udziela i zapisy przyjmuje Polski Komitet Naukowej Organizacji, Warszawa, Marszałkowska 51/53.

Lwowski okrąg wojewódzki Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej urządza we Lwowie od dn. 29 maja do 29 czerwca r. b. Krajową Wystawę Lotniczą. Wystawa ma na celu zobrazowanie całokształtu zagadnień lotniczych, a więc również produkcji artykułów, pomocniczych dla lotnictwa. Należałoby sobie życzyć, aby wszystkie fabryki chemiczne, wytwarzające artykuły pomocnicze dla lotnictwa (paliwa, lakiery, celony i t. d.) wzięły udział w Wystawie — zwłaszcza że warunki uczestnictwa są mało kosztowne.

Bliższych informacji udziela i zgłoszenia wystawców przyjmuje lwowski okrąg wojewódzki L. O. P. P., Lwów, ul. Podleskiego 1.

Sąd Konkursowy Fundacji Stypendialnej im. Sp. Akc. „Radocha" na posiedzeniu w dn. 16 lutego r. b. rozpatrzył szereg prac nadesłanych na konkurs i udzielił 10 nagród na ogólną sumę 8.000 zł. Najwyższą nagrodę przyznano p. Tadeuszowi Pietrzykowskiemu za pracę p. t. „O szybkości saturacji roztworów alkalicznych dwutlenkiem węgla".

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 13 z dn. 1 marca r. b. ogłoszony został pod poz. 89 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 lutego 1938 o poruczeniu spraw aprowizacyjnych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Zgodnie z przepisami Dekretu, Ministerstwu Rolnictwa podlegać będą sprawy zaopatrzenia w przedmioty powszedniego użytku; pod tym pojęciem rozumie się żywność, artykuły odzieżowe, opałowe, oświetleniowe i higieny codziennej.

Szczegółowy wykaz przedmiotów powszedniego użytku oraz podział kompetencji Ministrów: Rolnictwa, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu — ustali Rada Ministrów.

W Dz. Ust. Nr. 14 z dn. 2 marca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 97 i 98 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wprowadzenia w życie układu płatniczego polsko-francuskiego na r. 1938, oraz postanowień protokółu dodatkowego do umowy handlowej polsko-czeskiej.

W Dz. Ust. Nr. 16 z dn. 11 marca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 118 — 122 oświadczenia rządowe z dn. 12 lutego 1938 w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych umowy gospodarczej i porozumień gospodarczych polsko-niemieckich.

ECHA

* W bieżącej sesji kwartalnej komisji mieszanej do kontroli obrotu towarowego polsko-francuskiego wziął udział p. Inż. T. Zamoyski w charakterze delegata Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego oraz eksperta do spraw przemysłu chemicznego. Obrady komisji odbywały się w Wrszawie — od dn. 22 lutego do 4 marca r. b.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Artykuł	Cena w zł. za 100 kg.
Ałun chromowy	67.50
Ałun krystaliczny i mielony	50.—
Antichlor kryst.	39.—
Antimonium crud. w kawałkach	180.—
Antimonium crud. w proszku	230.—
Asfalt Gilsonit	70.—
Azotan baru	150.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Błękit Milori i Paryski	650.—
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	135.—
Biel tytanowa	150.—
Boraks kryst. i w proszku	78.—
Boran manganu	330.—
Braunsztyn	80.—
Chlorek baru	68.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	125.—
Chlorek wapna	40.—
Dwuchromian potasu	135.—
Dwuchromian sodu	115.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójzasadowy	80.—
Fosfór czerwony	650.—
Glejta angielska w proszku	135.—
Glin metaliczny w proszku	550.
Grafit angielski w łuskach i w proszku	130.—
Hydrosulfit	280.—
Kalafonia	75.—
Kamfora w taflach	715.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—
Klej kostny	150.—
„ skórny	220.—
Kreda chem. czysta	50.—
Kwas borny	180.—
Kwas szczawiowy	165.—
Litopon 30%	76.—
Minia ołowiana	110.—
Minia żelazowa min. 80%	80.—
Nadboran sodowy	350.—
Nadmanganian potasu	300.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Oleina	200.—
Olej rycynowy med.	225.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	40.—
Sadza ameryk. Carbon-Black marki „Witco"— ceny konkurencyjne.	
Salmiak mielony	115.—
Salmiak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Siarczan miedzi	72.—
Siarczan żelazowy	15.—
Siarka mielona i w laskach	35.—
Talcum 3/0	19.—
Talcum 4/0	26.—
Talcum 5/0	29.—
Tanina 92%	700.—
Tlenek kobaltu 76%	2.200.—
Węglan magnezu w cegiełkach	230.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	320.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz". Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żórawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):

„Zakłady Solvay w Polsce". Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:

„Wysoka" Tow. Fabryk Portl. Cem. Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600-10.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„Fr. *Karpiński* Spółka Akcyjna". Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht - Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom", Sp. Akc. Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.